

SZUBJEKTÍV JELENTÉS A VÉGEKRŐL

Mind hősök ők – pedig nem is mind férfiak! Sőt, zömében nők, fiatal és csinos, kedves, lelkes és elkötelezett „tanítónénik” – no, persze, akadnak köztük „tanítóbácsik” is, nem kevesen –, akik legtöbbször mostohánál is mostohább körülmények közepette próbálnak botot akasztani a feltartóztathatatlanul robogó idő kerekének küllői közé. Ők a moldvai csángó gyerekeket magyar nyelvre és kultúrára tanító, pontosabban visszatanító küldetés vállalói, akik hol a helyi román iskolában (megküzdve a román kollégák, az igazgató ellenérzéseivel, gáncsoskodásával), hol az általuk javított, toldozott-foldozott, rossz állapotú házakban délutáni foglalkozás vagy vasárnapi iskola keretében teszik a dolgukat: önként vállalt feladatukat. Okítják betűvetésre, olvasásra, népdalokra, néptánra, magyar versekre, mondókákra, imákra a kicsiket és nagyobbakat, sok-sok százat immáron. Járják a családokat, győzködik a szülőket, kezelik a jelentkezési papírokat, olykor az aláírásban is segítséget nyújtva. Mára már negyvennél is több településen.

Kiss Sámuel így mutatja be a diószegi magyar oktatás helyzetét azon a színes prospektuson, amelyen népes gyerekcsapat mellett az ő és felesége, Kiss-Boros Rebeka mosolygós, egymást karoló fényképe látható:

„Diószeg/Tuta település az 1650–1750-es évekre teheti megalakulását. A helybeliek szerint 17 gazda jött a székelységből, akik a Tatros partján letek hazát... A székelyes csángó falu, sajnos, hagyományait túl hamar levetette, de a 40-es években létrejött magyar iskolában az akkori

tanítók székelly és csángó hagyományokat tanítottak vissza... Az oktatási programban 2014 óta veszek részt és örömmel látom, hogy a faluban elfogadtak és be is fogadtak maguk közé... A törést sikerült túllépni, fejlődünk, haladunk, ha lassabban is, de biztosan. A hagyományok kezdenek feleledni, újabb asszonyok énekelnek balladákat, a gyere-

rekek örömmel látogatják foglalkozásainkat. Az a legjobb, hogy a feleségemmel együtt végezhetjük ezt a munkát. Ő 2015-ben csatlakozott az oktatáshoz, és hozzáértéssel, nagy szeretettel végzi feladatát. Ugyancsak 2014-től iskolai keretek között is taníthatunk magyar nyelvet, amelyet három évig jómagam vezettem, később Rebeka tanító néni vette át a stafétát. A gyereklétszám itt is növekszik, egyik fő célunk a falu minden gyermekét bevonni az iskolai oktatásba. Az iskolán kívüli oktatás egy helyi házban folyik, amit már sokat újítottunk, javítottunk, és még szükség is lesz rá. Ha többet szeretne megtudni rólunk, keresse fel facebook oldalunkat „Diószegi Oktatás” néven. 2018 szeptemberétől Nagy Erzsébet vette szárnyai alá a kis falunkat. Nagyon nagy odaadással és szeretettel végzi a falugazda szerepét.”

Segítséget tehát szerencsére kapnak. Szerényen ugyan, a lehetőségekhez mérten, de folyamatosan jutnak anyagi és szakmai támogatáshoz – sokaktól, sokféleképpen. Jelentheti ez egy fürdőszoba, véce kialakítását, tanszereket, oktatási segédanyagokat – no, és a nagyon fontos, személyes kapcsolatok életre hívását, ápolását. Sokáig a KEMCSE (Keresztyszülők a Moldvai Csángómagyarokért Egyesület) és az

AMMOA (A Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány) együttműködésével, ma már a magyar állam hathatós anyagi támogatásával: kiépült az egyes falvakban jelentkező gondokat orvosolni hivatott falugazda-hálózat, egyre több a támogató és együttműködő szimpatizáns, bővül a keresztszülősegre jelentkezők köre, akik a pénz mellé szeretetüket, figyelmüket, gondoskodó törődésüket is adják

folyamatosan. A KEMCSE az oktatással kapcsolatos feladatok mellett rendszeresen szervez karácsonyi csomaggyűjtést, táborozást, klubdelutánokat, támogatja a Magyarországon tanuló csángó egyetemistákat, ismerteti a csángó kultúrát honlap, hírlevél révén, s főleg új keresztszülők toborzásában jeleskedik.

A KEMCSE (korábban az AMMOÁ-val közösen) évente egyszer Budapestre invitálja a csángóföldi magyar oktatás apostolait, amikor a gazdag programsorozat végén, egy közös vacsorát követően kötetlen baráti beszélgetésre is sor kerül, ahol a csángótanítók elmesélhetik mindennapjaik nehézségeit, szépségeit a pártfogóknak – s eközben tapasztalatot cserélhetnek egymással is.

„Hát, majd én csinálom akkor azt is! Újabb kihívás!” – kacag fel jókedvűen a csíkszeredai tanítóképző elvégzése után Diószénben, az állami iskolában munkába álló, magyar nyelvet oktató Kuti Izabella, amikor arról esik szó, hogy a délutáni közös, népdal-néptánc foglalkozásokat tartó társa, a néhány éve Szegeden végzett, a délvidéki Adán született Varga Emese tanító néni a tanév végeztével másutt folytatja a munkát.”

Pedig harmincnál is több, különböző korú gyermekkel boldogulni, a sok adminisztrációs munkát végezni, közben otthont teremteni – huszonévesen egy nehezen megközelíthető, sáros utcájú faluban – nem kicsiség!

Jönnek a tanító nénik és tanító bácsik Magyarországról, Erdélyből – sokan a Székelyföldről, a Vajdaságból és még messzebből – s persze, ott vannak a közülük valók is! Azok a moldvai csángó fiatalok, akik erdélyi, magyarországi tanulmányaik végeztével a küzdelmesebb utat, a hazatérést, az övéikkel való törődést választják. Földes utakon járva, eldugott, kicsi falvakban, a 21. századihoz

képezt elképesztően szegényes körülmények között élve őrzik a parányi, pislákoló lángot – miközben nap mint nap tapasztalják, hogy még az otthon egymással magyarul beszélő szülők is románul szólnak gyermekeikhez, úgy gondolván, hogy ezzel utódaik érdekeit, jövőbeli jobb életlehetőségeit, érvényesülését szolgálják. No meg azért is, mert hiszen köztudomású, hogy a moldvai csángók számára a legfontosabb identitásképző elem nem a nemzethez, hanem a valláshoz tartozás. A falugazdák, a tanítók szervezik is buzgón – a nem régóta engedélyezett – a nem túl közeli Bákóban havonta egyszer tartandó magyar misére a híveket szállító kisbuszokat, egyéb járműveket. Nehogy emiatt haljon el a több évtizedes keserves küzdelemmel kivívott lehetőség...

Kuti Izabella, Varga Emese, Kiss-Boros Rebeka tanító néni, Kiss Sámuel tanító bácsi és sok-sok, a szolgálattá nemesült munkát töretlen derűvel, erős lélekkel és hittel végző társuk – a lélekből fakadó, cselekvő hazaszeretet, a minden nehézségen felülkerekedő elni akarás hétköznapi hősei. Ha csak egyetlen generációval tovább él a magyar szó, a magyar hagyomány a végeken, ha az ő hatásukra, munkájuk révén emelkedik ki, tanul tovább s szolgálja majd övéi érdekeit néhány jó képes-

szerű gyermek, áldozatuk máris nem volt hiábavaló.

Ők bizonyosan élnek, nem elszenvedik e földi létet. A jó Isten tartsa meg hát őket mindannyiunk örömeire s adjon nekik erőt, egészséget, töretlen hitet és derűt napi küzdelmeik megvívásához!